

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznika. — Inerati do 30 peti vrti a Din 2, do 100 vrti a Din 2.50, od 100 do 300 vrti a Din 3, večji inerati peti vrti a Din 4. — Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod veča mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Položaj na španskih bojiščih:

Nova ofenziva pri Guadalajari

Vladne čete imajo na vseh frontah ofenzivo v svojih rokah — V univerzitetnem okraju obkoljeni francosci so že tretji dan brez hrane — Bilbao ne misli na predajo, marveč so Baski pričeli novo ofenzivo — Pri Guadalajari so vladne čete prebile fronto in prodirajo dalje proti severu

Pariz, 14. aprila. br. Borbe okrog Madrida se nadaljujejo z vso ostrožjo. Glavni boji so osredotočeni na linijo Casa de Campo, univerzitetni okraj — Francoski most. Frankovci že dva dni ogorčeno napadajo v želji, da rešijo svoje obkoljene tovarne, ki so zaprti v uni. verzitetnem okraju in ki so že dva dni brez sveže hrane. Gre za velike oddelke, blizu 10.000 mož, tako da jih ni mogoče prehraniti s piščimi pošiljkami, ki jih mečejo Francoski letala med obleganje. Vladne čete z vso odločnostjo odbijajo protinapade frankovcev in streme za tem, da preprečijo osvoboditev zajetih oddelkov, ker bi bila njihova predaja vladnim četam ali pa rešitev po francoskih važen dogodek, ki bi igral veliko psihološko vlogo za onega, ki bo uspel.

Vesti o nameravani predaji Bilbao so se izkazale kot manever propagande frankovcev. Frankovci so skušali s takimi vestmi dvigniti moralo svojih čet, ki so v vedno večjem razsulu. Borbe na baskijski fronti so se včeraj zopet nadaljevale in so Baski znova prešli v ofenzivo. Uspejo jim je, da so zavzeli dva važna vrha zapadno od Ochnadiana, okrog 10 km daleč od Duranga.

Republikanci imajo tudi na ostalih frontah iniciativno vedno bolj v svojih rokah. Na Guadarrami kjer so potisnili frankovce preko guadarramskih višin, so se začeli spuščati na drugi strani v dolino proti Avili ter so napredovali za pet kilometrov v smeri proti Naval de Marches. Pri Oviedu so prav tako napredovali vladne čete za tri kilometre ter zavzele predmestje Soto de los Angeles. Končno so vladne čete pri Guadalajari prebile fronto frankovcev in napredovale za celih šest kilometrov do mesta Ledaika.

Poziv generala Miaje frankovcem

Pariz, 14. aprila. tr. Iz Madrida poročajo: Vrhovni poveljnik vladnih čet v Madridu general Miaje je sredičevim na vojak, ki se bori na strani generala Franca, po radiu poziv, naj se pridruži pravični stvari in preidejo na stran vladne. Vsakemu Francoskemu vojak, ki zagotovi življenje in svobodo. Sem star vojak, je dejal general Miaje, ki nisem še nikdar prelomil dane besede. Če se udate, boste s tem rešili ne le svoje življenje, marveč preprečili tudi nadaljnje nepotrebne prelivanje krvi. Španci, združimo se proti invaziji tujcev, ki hočejo zaslužiti našo domovino! Ne poslušajte onih, ki so plačani, da izdajo vas in Španijo tujcem!

Univerzitetni okraj — morje plamenov

Pariz, 14. aprila. tr. Boji za univerzitetni okraj so dosegli včeraj svoj višek. Ves dan in vso preteklo noč se je razvijala ogorčena bitka. Frankovci so poskušali z obupnim protinapadom v odseku na Casa de Campo razbremeniti zajete oddelke, vendar pa so bili krhavo odbiti. Ponovni napad frankovcev proti staremu pokopališču pri Casa de Campo in proti kastiljski cesti se je prav tako zlomil v ognju vladnega topništva. Francoski z obupnimi napori poskušajo znova vzpostaviti zvezo z zajetimi oddelki, zaprtimi v univerzitetnem okraju, vendar pa postaja pritisk vladnih čet vedno hujši. Vladnim četam je uspelo, da so že bolj zožile svoje klešče okrog tega področja. Do popolne obkolitve manjka samo še zasedba 350 m širokega pasu, ki je pod stalnim ognjem vladnih strojin in preko katerega francosci ne morejo vzdrževati zveze z zaledjem. Zaradi silnega topniškega ognja je vse univerzitetno mesto eno samo morje plamenov.

Poročilo frankovcev

Sevilja, 14. aprila. AA. Havas: General Quiroga de Llano je sredičevim objavil po radiu: Napad vladnih čet med Questa de Las Perdes in vseučilskim predmestjem je bil včeraj odbit. Odbili smo tudi drugi napad pri Casa de Campo. Uničili smo štiri tanke in en oklopni vlak, ki je vozil iz železniške postaje v Madridu proti Francoskemu mo-

stu. Sredičevim vladne čete prešle v nov napad pri Questa de Las Perdes Bataljon, ki je napadal, je bil sestavljen iz samih sovjetskih državljanov. Na čelu tega bataljona je bil neki Nizozemec, ki je v bitki

Hudi očitki angleški vladi Delavska stranka zahteva razpravo o španski politiki vlade

London, 14. aprila. tr. Delavska stranka je včeraj prosila ministrskega predsednika Baldwinja, naj čim prej skliče sejo spodnje zbornice, na kateri naj se vrši izključno razprava o španskih zadevah. Delavska stranka bo na tej seji predlagala nezaupnico vladi z naslednjo utemeljitvijo: Spodnja zbornica vzame izjavo ministrskega predsednika o položaju pri Bilbao na znanje, izraža pa svoje obžalovanje nad nezmožnostjo vlade, da bi zaščitila angleške trgovske ladje.

Opozicijski tisk ostro napada vlado. »News Chronicle« piše med drugim: Zopet enkrat se je zgodilo, da izjavo angleška vlada na-

padel. Pred našimi postojankami je sovražnik zapustil 77 trupel. Njegove izgube v tem odseku segajo čez 300. Pri Huesci smo ujeli 100 milijnikov. Sovražnik je izgubil nad 200 mrtvih.

Kdo financira generala Franca Izjava bivše španske infantke Evlalije

London, 14. aprila. r. »Ewening Standard« objavlja razgovor z bivšo špansko infantko Evlalijo, 73 let staro teto bivšega španskega kralja Alfonza, ki je pariskemu dopisniku tega lista izjavila, da je kraljevska rodbina stavila generalu Francu na razpolago fond v znesku 2 milijona šilingov (skoraj dve milijardi dinarjev). General Franco je zagotavljal kralju Alfonzu, da bo v manj kakor dveh tednih obnovil monarhijo v Španiji. Vsi smo verovali v iskrenost in sposobnost generala Franca, je izjavila med drugim, in smo mu dali denarja, kolikor smo

le mogli. V to svrhu sem prodala vse svoje dragocenosti. Tudi potem, ko smo videli, da se boji zavlačujejo, nismo prenehali zalagati generala Franca z denarjem. Sedaj smo prišli že tako daleč, da nimamo kaj več žrtvovati. Po vsem se vidi, da je ta borba za generala Franca pretežka in nihče tudi ni mislil, da bi bila republikanska vlada tako močna. Sedaj smo že vsi prepričani, da ni več misli na obnovo monarhije v Španiji, ker bo še dolgo vrsto let ogorčenje naroda prehudo

Novi nemški načrti

Da se reši sedanje izolacije, je Nemčija pripravljena priznati obstoječe državne meje, zahteva pa za to kolonije in posojilo

Pariz, 14. aprila. tr. Pariški tisk se bavi s potovanjem nemškega gospodarskega ministra in guvernerja nemške državne banke dr. Schachta, ki se mudi sedaj v Bruslju, od koder namerava v prihodnjih dneh priti v Pariz. Formalno bo v Parizu prisotnoval svečani otvoritvi nemškega paviljona na svetovni razstavi, dejansko pa ima njegovo potovanje v Pariz za cilj, rešiti Nemčijo iz vedno hujše gospodarske krize. Dr. Schacht skrbno zasleduje pogajanja, ki se vrše med Parizom in Berlinom za sklenitev nove trgovinske pogodbe. Zadnje čase je imel dr. Schacht ponovno dolge sestanke in razgovore s Hitlerjem. Kakor poroča »Ouevre«, je imel dr. Schacht zadnje čase hude debate s Hitlerjem o gospodarskem položaju in razvoju Nemčije. Dr. Schacht je vztrajal pri svoji zahtevi, naj mu Hitler pusti po-

polnoma svobodne roke, da bi mogel urediti važne, naravnost senzacionalne načrte. Dr. Schacht namerava o priliki gospodarskih pogajanj z zapadnimi demokratičnimi državami s pristankom Hitlerja podati svečano izjavo, da bo Nemčija spoštovala sedanje državne meje v Evropi, upošteva jo pri tem ne samo Francijo in Belgijo, marveč tudi Češkoslovaško. Kot protislužbo za to bo dr. Schacht zahteval vrnitev kolonij ali dodelitev novega kolonijskega področja kakor tudi dovolitev večjega posojila, ki pa ne sme biti vezano z nikakimi političnimi pogoji. Po informacijah lista se je Hitler celih 14 dni odločno protivil tem Schachtovim načrtom. Njegovi okolici pa se je naposled posrečilo pridobiti Hitlerja za to, da je dal svoji pristank

Borba med cerkvijo in državo v Nemčiji

Napovedujejo celo vrsto novih procesov proti duhovščini

Berlin, 14. aprila. r. Po informacijah v berlinskih vladnih krogih bo nemški poslanik v Rimu danes izročil Vatikanu ostro protestno noto zaradi poslednjega papeževe enciklike, naperjene proti narodno socialističnemu režimu v Nemčiji. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, Nemčija za enkrat še ne misli odpovedati konkordata, pač pa je pričakovati, da se bo borba proti katoliški cerkvi v Nemčiji spričo napetosti med Berlinom in Vatikanom še bolj posostila. Očividno po višjem nalogu objavljajo listi občirna poročila o procesu proti duhovnikom, ki so obtoženi zaradi paktiranja s komunisti in zaradi veleizdaje. Pričakujejo tudi, da se bo število procesov proti

duhovščini še povečalo. Razen obtožb zaradi veleizdaje napovedujejo zopet celo vrsto procesov proti posvetnim duhovnikom in redovnikom zaradi nemoralnega življenja. Cela vrsta takih tožb se že cele mesece pripravlja, vendar pa so razprave na željo Hitlerja odložili, ker se je pričakovalo, da bo morda vendarle prišlo do sporazuma z Vatikanom. Ker pa se je zdaj zgodilo baš nasprotno, bodo sedaj vsi ti procesi prišli drug za drugim na vrsto, a narodno socialistična propaganda jih bo izkoristila za bujskanje proti katoliški cerkvi. Prav tako je obnovljena akcija za izstop iz katoliške cerkve in vstop v nemško narodno cerkev.

Hull za odpravo carinskih mej

Washington, 14. aprila. b. Na konferenci tekstilnih industrijalcev je imel tajnik za zunanje zadeve Hull pomemben govor, v katerem se je znova zavzel za odpravo carinskih mej, ki so se z njimi v zadnjem času oddale okoro vse države sveta. Državni tajnik je poudaril, da bi bolj liberalna praksa rodila najboljše rezultate za oživiljenje mednarodne trgovine.

Proti divjim stavkam v Franciji

Pariz, 14. aprila. br. Splošna zveza delavskih strokovnih in sindikalnih organizacij je izdala odlok, s katerim zabranjuje stavke na lastno post. Stavka se sme proglašati in izvajati le po odobritvi okrožne sindikalne zveze in pristojne strokovne organizacije. Na ta način hoče zveza preprečiti takozvane divje stavke, ki so bile doslej glavno sredstvo komunistične propagande.

Velike izgube vladnih čet

Avila, 14. aprila. AA. Havas: Nacionalistično poveljstvo je dolgo zasliševalo jetnike, ki so izjavili, da so vladne čete izgubile v zadnjih dneh nad 15.000 vojakov. Od teh jih je 5000 obležalo mrtvih na bojiščih. Madrid, 14. aprila. AA. Havas: Obrambni odbor poroča, da je sedaj sovražnik zaradi izgub v zadnjem času nesposoben za borbo. Republikanske čete imajo iniciativno v svojih rokah. Na drugih frontah ni bilo nič posebnega. Begunci beže na vladno stran.

Položaj v španskih vodah

Barcelona, 14. aprila. AA. Havas: Nacionalistična križarka »Almirante Cervera« je brezično sporočila vsem tujim parnikom, da bodo takoj zaplenjeni ali pa napadeni, če bi se približali baskovski obali. Barcelona, 14. aprila. AA. Havas: Katalonska vlada objavlja, da je ob 6. uri jutraj neki petrolejski parnik zavozil na mino. Ker je imel okoli sebe zaščitno mrežo, se mu ni nič zgodilo. Valencia, 14. aprila. AA. Dva sovražna rusilca sta bombardirala cesto, ki vodi iz Barcelone v Valencijo. Škoda ni velika.

Nemška pogajanja s Francmom

Burgos, 13. aprila. AA. (DNB): Tu so se začela pogajanja med zastopniki nemške vlade in nacionalistično špansko vlado o nekaterih posebnih vprašanjih trgovinske izmenjave.

Abesinci beže na angleško ozemlje

Džibuti, 14. aprila. o. Zvedelo se je, da so že v ponedeljek pribele velike množice Abesincev bežati iz Abesinije v britansko Somalijo. Bežincev je na tisoče. Obkrožni britanski Somalijci so v skrbni glede njihove usode in so že pričeli organizirati njih prehrano. Z obmejnega abesinskega ozemlja se čuje streljanje s topovi in strojnimi. Opazili so tudi veliko italijansko trimotorno letalo, ki se je nizko spuščalo nad zemljo in s strojnico obstreljevalo bežeče Abesince.

Povratak italijanskega vojaštva iz Abesinije

Rim, 14. aprila. br. Danes sta se vrnila iz Abesinije dva bataljona divizije Pustetia. Mussolini je imel pri tej priliki na vojaške nagovore, v katerem se jim je zahvalil za izkazano junaštvo in požrtvovalnost ter je naglasil, da bo ime te divizije ostalo z zlatimi črkami zapisano v knjigi zgodovine obnove rimskega imperija. Nato je Mussolini razdelil številna odlikovanja.

Razkol med angleškimi fašisti

London, 14. aprila. br. V angleški fašistični stranki pod vodstvom siru Mosleya je nastal razkol. Mnogo uglednih članov je izstopilo iz stranke in osnovalo svojo posebno stranko. V svojem programu naglašajo, da so sicer za angleški fašizem, da pa ne odobravajo metod, ki se jih poslužujejo sir Oswald Mosley in njegova ožja okolica.

Usoden požar v nemški vasi

Berlin, 14. aprila. br. V vasi Kretzüber je nastal popoldne požar. Zaradi hudega vetra se je ogenj naglo širil in je v kratkem času zajel polovico vasi. Ob 4. popoldne je bilo 25 poslopj v plamenih. Gašenje požara je bilo silno oteženo zaradi pomanjkanja vode. Poleg gasilcev so približali na pomoč tudi večji oddelki vojaštva. Do večera ognja še niso porušili. Da preprečijo nadaljnje širjenje požara, so morali več hiš porušiti. Pri reševanju se je ponesrečilo osem ljudi, med njimi trije smrtno.

Prvi kovanci s sliko kralja Jurija VI.

London, 14. aprila. br. Danes so prišli v promet prvi kovanci po pet penijev s sliko kralja Jurija VI.

Podpore kmetijskega ministrstva

Beograd, 13. aprila. AA. Kmetijsko ministrstvo je dovolilo kredit 110.000 Din dravski banovini za odkup plemenite živine na sejmih v tej banovini. Dovolilo je tudi kredit 100.000 Din kot podporo za sejem v Rogatici. Iz tega zneska se bodo odkupili konji planinskega bosanskega poredka, ki se bodo razdelili v drinski, zetski, vardarski in primorski banovini.

Curih, 14. aprila. Beograd 10.—, Pariz 19.575, London 21.5325, New York 438.875, Bruselj 73.95, Milan 23.125, Amsterdam 240.25, Berlin 176.30, Dunaj 81.10—81.90, Praga 15.32, Varšava 83.30, Bukarešta 3.26

Politični obzornik

Nov poslanec gornjegrajskega sreza

Kakor smo že poročali, je dosednji poslanec gornjegrajskega okraja Rudolf Pevec, ki je bil s 310 glasovi izvoljen za poslanca na Mačkovi listi, pa je takoj po volitvah prišel v Narodno skupščino in vstopil v JRZ, izgubil mandat, ker je bil nad njegovim premoženjem proglašen konkurz. Njegov namestnik pri volitvah je bil Franjo Papež, posestnik na Ljubnem štev. 190, ki je s tem postal poslanec. Kakor nam javlja g. Papež ne namerava iti v Beograd

Dva humoristična lista

V beograjski reviji »Javnost« čitamo: »Klerikalna »Hrvatska Straža« zna biti tudi humorističen list, kar se najbolje vidi iz članka, v katerem navaja statistične podatke o tem, da »sloje vsi španski kmetje krepko ob strani generala Franca, dočim so nasprotno bogataši, kapitalisti, framasoni, bogati trgovci in drugi v taboru rdečih...« Kde ne veruje, naj čita »Hrvatsko Stražo!« Ali nič manj humorističen je tudi njen kolega »Slovenec«, ki je v svoji številki z dne 6. aprila pod senzacionalnim naslovom »Banjanin pri Mačku« poročal, da sta bila g. Cubrilović in g. Banjanin pri hrvatskem voditelju in da je g. Maček izjavil: »Ako je vsa opozicija istega mišljenja, kakor g. Cubrilović in Banjanin, da so potem stvari na dobrem potu.« Ako bi ne bil že potoke 1. april, bi razumeli, ali tako nam preostaja samo to, da ugovorimo, da so v redakciji »Slovenca« tako temeljito poučeni o naši notranji politiki, da celo ne vedo, da se v zemljoradniški stranki poleg g. Cubrilovića nahaja tudi g. Tupanjanin, pa zato pošiljajo g. Banjanina h g. Mačku, a g. Mačka puščajo, da se navdušuje ob izjavah g. Jovana Banjanina!... Sicer pa za »Slovenca«, ki stoji na stališču treh posebnih narodov, ni niti čudno... Ker kaj brigajo uredništvo »Slovenca« stranke — nekega drugega naroda!«

Ali naj gradimo ali rušimo plotove okrog sebe

Kaj naj poročamo o ljudeh, ki zožujejo našo veliko zgodovino na zgodovino njiv, ki jih moremo pregledati s svojega zvonika? Tako vprašuje »Naša Misa« in nadaljuje: Naša zgodovina, gledana z normalnega stališča, to je z jugoslovenskega, je zgodovina, s katero se lahko ponosimo. Imamo tu Krešimira, ki je dal Jadransko morju počat našega morja že pred tisoč leti, imamo Dukana, čigar država je bila ena najkulturnejših in najmočnejših v tedanji Evropi, imamo viteško zgodovino Bosne, imamo prekrasno tradicijo dubrovniškega duha, imamo brezprimerno junaštvo male in siromašne Črne gore — imamo mozaik, ki je neprekosljiv, ako ga celega vzamemo s pogledom. Ali ne razločimo barv, ako omejimo pogled samo na en del. V tem primeru ne vidimo vse lepote in vsega bogastva, s katerim razpolagamo, vidimo samo stoletno robovanje in težak mrak, ki nas je tlačil ob tla. A mi hočemo postati velik narod! Kakšna je to pot k temu cilju, ako okrog vsakega polja, tudi najmanjšega, postavljamo visok plot, da bi s tem označili njegovo »zgodovinsko avtoriteto«, mesto da bi vse plotove porušili in bi pogledali preko cele naše velike zemlje? Človek mora biti že jako omejen, ako za celo narodno zgodovino zavestno proglašamo samo zgodovino kake male pokrajine, ki sama za se ne pomenja prav ničesar... Separatistične težnje so torej nenormalne že same na sebi, poleg tega pa so tudi protikulturne. Razvijati se in napredovati moremo tem lažje, čim večji prostor, duhovni in materialni, nam je na razpolago. Toda naša družba je politično zastrupljena in ta zastrupljenost je gnaj za separatistične težnje. Zakaj tu ni medsebojnega spoštovanja, marveč samo medsebojna mržnja in gre samo za strankarske koristi in ne za koristi vsega naroda...

Naj bo duhovščina pridna in dobra

»Katoliški Tjednik«, glasilo sarajevskega nadškofa dr. Šerića, jemlje v zaščito svoje duhovnike in pravi: »Tudi med Hrvatmi je mnogo takih, četudi ne štejemo komuniste, ki bi nam duhovnikom raje danes, kakor jutri pokazali vrata v vseh onih institucijah, ki imajo posla z narodnim življenjem. Mnogo je teh Hercegov in Bičaničev in Gažijev, ki jim ne diši prvi del Radičevega gesta. O veri v Boga molče kakor nemi. To je importirana pridiga z zapada. Toda ljudje imajo oči in vsa instinktivno spoštuje duhovnika, ki je narodu pravi priatelj. In naj bodo prilike kakršnekoli, naj bo v modi ta ali oni kurs, dober duhovnik bo vedno obdržal svoj duhovni vpliv na narod. Njega bodo ljudje poslušali v usodnih trenutkih. Vas se takrat ne bo obračala niti proti oltarju, niti proti veri. A vasi in župnije tvorijo narod. Tudi hrvatski narod. Naj bo naša duhovščina pridna in dobra, pa nam ne bo treba nobenih zagovornikov. Nič nam potem ne bodo mogli vsi Hercegi in Bičaniči.« — Da, ako bodo duhovniki dobri in pridni, ako bodo ne samo učili Kristove nauke, marveč tudi živel in ravnali po njih, ako ne bodo sejali sovražstva, ako ne bodo neusmiljeno preganjali svojih političnih nasprotnikov, potem jih bomo vsi spoštovali in nihče jih ne bo napadel. To bi imeli pripomniti izvajanjem »Katoliškega Tjednika«

Učitelji so zborovali

Zborovanje srečnih društev JUU v Krškem in Ormožu

Krško, 13. aprila. Te dni je zborovalo v Krškem srečno društvo JUU. Zaradi slabega vremena je prišlo sosedstvo zborovanja le 46 članov. Po poročilu društvenih funkcionarjev je predavatelj g. učitelj Jerančič govoril o strokovnih zadržkih v Srbiji in o učiteljskem pokretu. Razgovor o tem je bil preložen na prihodnje zborovanje. Pri sluhajnostih se je razvila živahna debata in so bili sprejeti naslednji predlogi:

1. Napredovanje naj se izvrši upoštevajoč dobro, ki jo je kdo prebil v kateri izmed skupin.
2. Preprečilo naj se časopisni napadi na učiteljski stan in da učiteljsku možnost, da more na napade odgovoriti.
3. Učiteljsko naj se ocenjuje po šolskem delu. Izvenšolsko naj se vsak udeležuje pri ohih kulturnih in gospodarskih uslovanjih, za katere čuti zmožnost. V tem smislu naj se tudi spremene lozadne določbe v zakonu o narodnih šolah.
4. Občni zbor Slovenske šolske matice naj bo v Celju.
5. Brezposelnim učiteljskim abiturijenti in abiturientke naj se nastavi iz bednostnega fonda, da se bodo mogli z njimi nadomeščati dalje časa bojujoči učitelji.
6. Prosi se kr. banska uprava, da da možnost brezposelnim učiteljskim abiturijentom in abiturientkam, da se morejo brezplačno izposojiti v gospodarsku in gospodinjstvu na kmetijskih oziroma na gospodinjstvih šolah.

Ormož, 13. aprila. Srečno društvo JUU za ormoški srez je imelo te dni zborovanje. Pred prehodom na dnevni red so zborovalci poštali spomin pokojnega tovariša Franca Laha in tovari-

šice Danice Beloglavce. Predsednik je ob koncu situacijskega poročila priporočal nabavo brošure o nacionalnem delu učiteljskega v preteklosti. Tovariš Jožef Rajš je pozival one, ki še niso članjeni v učiteljski Samopomoči, naj pristopijo k tej koristni organizaciji, ki šteje v dravski banovini 2.600 članov. Njegovemu pozivu se je pridružil tudi predsednik g. Ludvik Belšak. Sledilo je nadaljevanje predavanja tov. Mastena Martina o berlinski olimpijadi, potem pa predavanje tov. Andreja Debenaka o Bolgariji.

Končno so bili sprejeti naslednji sklepi: 1. Zaradi izdelave skupnih predlogov za izpremembo zakona o narodnih šolah bo ormoško učiteljsko društvo zborovalo skupno s ptujskim učiteljskim društvom v Ptuj. Vsako društvo naj ima svojo referenta. Za ormoško učil. dr. je bil izvoljen tov. Vittori Srečko. K zborovanju bosta društvi povabili tov. Metoda Kumlija.

2. Prijateljskemu in prijaznemu vabilu učiteljskega društva v Murski Soboti glede skupnega zborovanja v Murski Soboti se ormoško učil. dr. z veseljem odzove; vendar izrazi željo, da bi se zborovanje vršilo v prvi polovici meseca junija.

3. Sekcija naj v najkrajšem času izposluje pri kr. banski upravi tolaženje pravilnika o izvrševanju verskih dolžnosti otrok, ali so 25. april (Markova procesija in križni dnevi — udeležba pri procesiji) pouka prosti ali ne. To pa zato, ker se je lani na šolah različno postopalo. Prav tako naj se pojasni, ali so navedeni dnevi pouka prosti tudi za tiste šole, ki niso ozaradi nad 4 km oddaljenosti od cerkve obvezane udeležiti se procesije.

ZNANA JE PRIDNOST NAŠIH ŽEN!

Z veseljem opravljajo domača opravila, kljub temu pa so jim roke negovane, ker si po končanem delu vtirajo v roke priznano CIMEAN kremo, ki napravi kožo lepo in gladko.

Umor v Dobu bo kmalu pojasnjen?

Umora je osumljen mož Frančiške Sotlerjeve, ki so ga orožniki že izročili sodišču

Domžale, 14. aprila. 72-letne poselstnice Frančiške Sotlerjeve v Dobu pri Domžalah, umorjene zvečer 23. marca, je prišlo pred dnevi do senzacionalnega preokreta. Orožniki so takoj po umoru uvedli preiskavo, da izsledijo zločinca, pa je bilo vse njihovo prizadevanje zaman. Prvotno se je govorilo po vasi, da so nekateri videli vedrit pod kozolecem hrvaškega govorečega neznanca, ki bi utegnil priti v postev kot morilec. Toda to so bile samo govorice. Mož pokojne Frančiške Anton Sotler, ki je bil ranjen na glavi je pri zaslišanju povedal, da je morilec zaprl v vežo in da mu je usel skozi zadnja vrata.

Orožnikom se je zdelo čudno, da niso našli v raznočenem zemlji nobenih stopinj. Ko so naslednje dni preiskali hišo in šupo, so pa našli na okraevanju motiko, skrito v listju poleg kleva. Sotler je tedaj izjavil, da je motiko sam spravil tja in da so ostali krvavi madeži na ročaju, ko je na gnojno zakopal ženinice lase, ki jih je že

mrtil odrezal zdravnik... Istotako je zasli Sotler v protislovju, opisujoč napad sam. Navajal je, da ga je napadalec udaril po roki ter mu izbil svetilko, s katero je posvetil po tleh, a so orožniki pozneje našli svetilko celo.

Kakor je doglala natančnejša preiskava, se Anton in Frančiška nista dobro razumela. Poročila sta se šele približno pred 6 leti. Anton se je priženil na domačijo, a je prinesel k hiši precej denarja. Frančiška je bila zelo skopna in je zlasti svolega moža rada prikrajšala tudi pri hrani. Ker mu ni hotela prepisati posestva, je mož nevedno ušel od doma, češ, da noče služiti za hlapca. Slednjic sta se zakonca vendar pobotala in je žena prepisala na moža polovico posestva, prepišil med njima na so postajali vedno pogostejši. Vse kaže, da je nastal med njima hud prepri tudi usodnega večera. Sum, da se je spozabil nad lastno ženo, je padel na podlazi doganjan na staro Antona Sotlerja, ki so ga orožniki odvedli v zapore sodišča na Brdu.

Živilski trg

Ljubljana, 14. aprila. Živilski trg je za ta čas slabo zalčen; zlasti bi moralo biti naprodaj precej več semenskega krompirja, ki je po njem veliko povpraševanje, saj ga mnogi kmetje dosegajo se niso mogli posaditi. Da pa ni več blaga, je treba pripisati predvsem slabemu vremenu in morda, da ni več semenskega krompirja ali da še ni več domače zelenjave.

Zdaj je čas setve in saditve tudi za naša poljane in druge zelenjadarje. Trnovčanke zalagajo trg s sadikami salate. Pro dajajo kmečke semenarice na splošnem trgu; semena kupite lahko samo ob kre-sitji.

Uvožena zelenjava nima več toliko odjemalcev kakor prejšnje mesece. Salata je povprečno po 6 Din kg. Cvetiče ni več sveže in le redke gospodinje jo kupujejo. Med uvoženimi novostmi je treba omeniti grah, ki je po 7 do 10 Din kg. To se pravi, da je za ta čas že zelo poceni, saj je bil včasih mnogo pozneje, maja, po 6 Din kg. Naprodaj je tudi že lepa zelena koleraba, ki je pa še vedno po 16 Din kg.

Jajca ne gredo več v denar, čeprav so poceni, kakor niso bila skoraj leto dni zato je dotok prodajalcev nekoliko manjši. Povprečno prodajajo jajca po 50 par kosov, za 10 Din pa tudi po 22 in včasih celo po 24 kosov. Malo je pa perutnine. Zdaj pač še ni mnogo piščancev, ki so izredno dragi in jih kupujejo le izredno redke gospodinje.

Dolenjski gostilničarji

Novo mesto, 13. aprila. Dolenjski gostilničarji so imeli v soboto v Windischerjevem hotelu redni letni občni zbor, ki so se ga udeležili številni člani združenja, in sicer nad 200. Občni zbor je vodil podpredsednik Fr. Kastelic, ki je med zastopniki pozdravil sreskega načelnika Mahniča, zastopnika Zbornice za TOI Windischerja ml. in ravnatelja Zveze gostilniških obrti dravske banovine Petelna.

Član zbornice J. Windischer je orisal položaj gostinstva ter naglašal, da se razmere v preteklem letu niso izboljšale. Mnogo so si gostilničarji obetali od novega trošarinskega zakona, ki pa še vedno ni izšel in zdaj kaže, da ne bo takšen, kakršnega so si želeli. Gostilničarji se prav tako kakor drugi obrtniki pritožujejo nad sušnarstvom, ki jim mnogo škoduje zlasti v vinorodnih krajih. V interesu tujskega prometa na Dolenjskem bi bilo tudi, da bi predpisi glede policijske ure ne bili tako strogi. Gostilničarji morajo odločno nastopiti proti desedanjim prek si občinjskih odhodov, da mora vsa gostinstvo prevzemati največja bremena občinjskih poračunov. V zadovoljenje je pa gostilničarjem, da je ministarstvo končno pristalo, da smejo banske uprave pavšalirati banovinsko trošarino, dočeti je pa še treba, da bi trošarino pavšalirale tudi občine.

Ravnatelj Peteln je podal poročilo o delovanju zveze. Iz njegovega poročila poznamo, da je gostinstvo obdavčeno s 16%

Ptičje selitve in opazovalnice

Zanimivo predavanje prof. Rafaela Bačarja pod okriljem Prirodoslovnega društva

Ljubljana, 14. aprila. Sinoči je pod okriljem Prirodoslovnega društva predaval v mineraloški predavalnici naše univerze prof. Rafael Bačar o ptičjih selitvah in o ptičjih opazovalnicah pri nas. Predavanje je bilo zanimivo in poučno in je občinstvu razgrnilo problem ptičje selitve.

Ko v jesenskih ali spomladanskih nočeh ljudje v spanju počivajo, tedaj polujejo po navadi pod migljajočimi zvezdami milijoni ptičev. Pri teh potnikih je nagon popolnoma spremenil bistvo živali. Ptiči pevci, ki si v temi drugače ne znajo pomagati, izberejo za polet navadno noč. Ptiči, ki navadno porabijo vsako drevo za kritje, letijo ure in ure brez prestanka po zraku.

Kaj pomeni ta gigantski ptičji polet? Njegovo notranje gibanje in vzrok je iskanje hrane in nagon razmnoževanja. Kadar ima ptičji rod mladiče, močno zraste potreba po hrani. V južnih krajih je ob tem času suha doba, ko ptiči pri nas gnezdijo. Ob tem času bi torej tudi ne dobili hrane.

Ce si hočemo ustvariti sliko in sodbno o pomeni in nastanku ptičje selitve moramo poznati nekatera dejstva. Prvi, ki se je lotil sistematičnega dela v tej smeri, je bil Palmén. V svoji knjigi »Die Zugvögel der Vögel« je l. 1876 ustvaril podlago za pravilno ocenjevanje tega zanimivega pojava. Vendar so mnoge krivice in domneve visle še v zraku. Šele danski profesor Mortensen je l. 1899 začel sistematično proučevati selitve tako, da je pritril ptičem obročke na noge. Nekaj obročkanih ptičev je bilo ujetih oziroma ustrleženih v Španiji. Ta uspeh je vzbudil druge, da so začeli obročkati ptiče v velikem številu. Prva obročevalnica v večjem stilu je bila ustanovljena v Rossietnu na Nemškem l. 1903. Temu zelodu je sledila cela vrsta držav.

V Jugoslaviji je začel z obročkovanjem ornitološki zavod v Zagrebu l. 1910. Zavod je bil po svetovni vojni priključen zavodu za primenljivo zoologijo savske banovine in se od tega časa ni mogel več tako intenzivno baviti z obročkovanjem.

V Sloveniji je bil po poštenovalnem prizadevanju pokojnega g. v.š. finančnega svetnika v pokou dr. Janka Ponebška in g. dr. Stanka Bevtla, tedanjega prosvetnega šefa, ustanovljen leta 1926 ornitološki observatorij. Stalno lovišče in obročkvališče se je nahajalo do konca leta 1933 ob Kamniški Bistrici pri Srednjih Jarsah, nedaleč od Domžal. Ker pa je bil ta kraj le precej oddaljen od Ljubljane, se je lovišče preselilo bliže in sicer v Malo vas pri Ježici ob Savi. Pa tudi tukaj se je zavod le začasno nastanil in išče še vedno primernega kraja v bližini Ljubljane, ki naj bi ležal še bolj v križišču ptičjih selitnih poti.

Dosedanji uspehi z obročkanimi ptičami so pokazali, kako potrebna je bila ustanovitev tega zavoda, ki je stalno v stikih z drugimi ornitološkimi postajami in inozemstvu in jim daje važna poročila o selitvah ptičev vseh vrst. Zavod pa potrebuje še mnogo porzitivnih sodelavcev, da bi se mogel meriti z uspehi drugih narodov, zato upa od vsakega prijatelja in poznavalca ptič, da se pripravi kot sodelavec in tako pripomore do večjih uspehov na polju domače ornitologije v čast naše zemlje in naroda.

Prvi vodja observatorija g. dr. Ponebšek je žal umrl, nadaljuje pa njegovo delo g. dr. Bevtl. koncertni šef v pokou z velikimi uspehi. V veliko ljubiteljev in navdušenjem se posvečajo ornitološkemu zavodu sin g. dr. Janko Ponebšek, g. Božidar Ponebšek, ki vodi tajniške posle, najuspešnejši obročkari pa so dosedaj g. Strikberger, Oblak in Egger, ki so sami obročkali nad 5000 ptič.

Kako je bil zavod za znanstveno proučevanje ptičjih selitev preko naših krajev potreben, je razvidno iz uspehov, ki jih je dosegal. Rezultati dela od leta 1926 do 1933 so bili objavljeni leta 1934 v Izvestju ornitološkega observatorija v Ljubljani. Če bodo razmere dovoljevale, bo kmalu izšlo drugo izvestje z zanimivimi poročili od l. 1934 do 1937.

Glede ptičjih selitev, je omenjal g. predavatelj, je pri selitvah ptičev odločujočih več čimteljev. Vsak ptič ima svoje okrožje, v katerem živi. To okrožje je večje ali manjše in zavisi njegova velikost ponajveč od načina prehrane. Orel ima večje prebivališče kakor kosa ali pondirek, katerega dom je tem manjši, čim bolj ribovita je vo-

Trboveljski slavčki so se vrnili

Trbovlje, 13. aprila.

Sinoči se je vrnil z 11 dnevne pevske turnee po Bosni in Hercegovini tukajšnji mladinski pevski zbor »Trboveljski slavčki«. Mali pevčki so se vrnili zdravi in čili ter pripovedujejo sedaj o prirodnih kraških in izredni gostoljubnosti našega juga. Nastopili so v Tuzli in Zenici, nato pa v Sarajevu in Mostarju. Povsod so pridelili slavčkom lep sprejem in povsod, kjer so nastopili, so bile dvoranice nabito polne. Tako moralen kakor gnoten uspeh je bil nepričakovan, iz mnogih krajev v Bosni in Hercegovini pa so prihajale deputacije društev in organizacij pa tudi posamezniki ter prosili vodstvo mladinskega zbora, da bi program turnee razširili še na druge kraje, kjer jih prebivalstvo želi slišati. Toda zborovodstvo začetnega programa ni moglo spremeniti, radi številnih nastopov, ki bi utegnili mladino preveč utruditi. Kjerkoli so se naši slavčki pojavili, povsod so zbu-jali pozornost in povsod jih je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo kot nosilce prelepe slovenske in jugoslovanske pesmi. Mlade pevčke je očarala prirodna krasota teh krajev, pa tudi gostoljubnost in ustrežljivost prebivalstva teh krajev je na mladino napravila globok vtis. Mnogi Slovenci v teh krajih, ki so že skoro pozabili na svoj dom in na svoje slovensko pokolenje spričo dolgoletnega bivanja na jugu so, ko so zopet zaslišali nežnomile glasove naših malih pevčkov, nenačkrat zopet postali navdušeni Slovenci, tako jih je prevzela domača pesem. Posebno manifestantna je bila udeležba na koncertu v Sarajevu in Mostarju, kjer so posetili koncerte poleg velike množice vseh slojev in stanov najvišji predstavniki oblasti, oficirski zbor itd. Navdušenje za petje naših slavčkov se ni hotelo početi in vedno znova so morali ponavljati posamezne pesmi. Posebno so se slavčki prikupili Bosancem in Hercegovcem s pesmijo »Sijaj, sijaj solncece...«, ki jih spominja na mnoge njihove otočne pesmi.

Slavčki so se poslovlili od gostoljubnega prebivalstva teh krajev z zagotovilom, da je to prvi obisk Bosne in Hercegovine, kamor se bodo v bodoče radi vračali z našo pesmijo, ki naj postane trdna vez med našim jugom in severom. Iz Mostarja so Slavčki krenili skozi slikovite romantične kraje k našemu Jadranu, kjer so se v Metkovicu ukreali na parnik ter krenili po morju v Split, kjer pa niso nastopili, ker to ni bilo v programu. Iz Splita so se okrepčali in veseli vrnili v našo dolino, da se po presledku nekaj tednov odpočijejo in pripravijo za nadaljnje zmagoslavne pevske poletje.

del jokati, klicati brata: »Tonček, vstanile in dvigati njegovo glavo, končno pa je hotel ves obupan skočiti v vodo, a so ga drugi zadržali. Okrožno sodišče v Celju je v torek obsodilo Ivana Vreša zaradi uboja na 3 leta robije in in izgubo častnih pravic za dobo 3 let.

— Dve nesreči. Ko je šel 16letni, vstopni klarni v Hrastrniku zaposleni steklar Martin Rotar s Prapretnege pri Hrastrniku v soboto zjutraj na delo, je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo roko v rame-nu. V Vizorah pri Novi cerkvi je padel 40letni poselstnikov sinček Maks žurej doma s peči in si zlomil desno nogo. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

— Divjaški napad na cesti. Ko je šel 38letni poselstnik Ivan Manček od Sv. Tomaža pri Šmarju pri Jelšah v ponedeljek na sejem v Podplati kupovat vodo, so ga na cesti napadli trije neznan moški in ga začeli obdelavati z nekimi lesenimi predmeti. Manček je dobil hude poškodbe na glavi, rokah in desnem očesu. Oddal se ga v celjsko bolnico.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 14. aprila katoličani: Justin.

DANASNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Mladi orli.
Kino Ideal: Burgtheater.
Kino Sloga: Ivje (Zima v gozdu).
Kino Union: Allotria.

Splošno žensko društvo občini zbor ob 17. v društvenih prostorih Rimska cesta 9. Jugoslovensko-bolgarska liga občini zbor ob 20. v restavraciji Zvezda.

Profesorstvo društvo: predavanje dr. Lj. Hauptmanna iz Zagreba o zgodovinskih temeljih nacionalizma ob 20. uri v dvorani OUZD.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjine trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sira

Tistega leta, ko je bil umorjen na Posavju trgovec Pipan, smo v duhu vsi pomagali detektivom iskati morilca. Tudi rajni naš humorist Fridolin Žolna ga je pomagal iskati in kar s prstom je pokazal nanj. Sedel je k pisalni mizi in napisal zgodbo o detektivu, kako brodi v deževni noči z ležerbo tam nekje po Mostah in išče morilca. Srce mu zastaja v prsih, sapo lovi, take je razburjen. Kar zagleda v blatu odtise čevljev. Aha, si misli, ga imam. Brž poklekne in pošteje vse odtise čevljev, premeri stopinjo po dolgem in počez, pa vidi, da so bili morilčevi čevlji že v popravilu. Urno se napoti od čevljarja do čevljarja, vsakemu pokaže odtis stopinje in končno najde pravega. Ali ste vi približ podplat na ta čevlji? — Da, gospod. — Kdo je vam pa prinesel čevlje v popravilo? — Vi, — mu odgovori čevljar. In tako je našel detektiv morilca v svoji lastni osebi.

Zdaj ne znamo več tako duhovito iskati morilcev. Časi so se izpremenili, izpremenile so se v njih tudi naše detektivske metode. Mnogo smo se imeli od tistega leta nepojasnjenih umorov, mnogo tolovajev se še skriva po naši deželi in morda bi ostala njihova grozodejstva vse večne čase skrita, da nismo našli vseljonega odgovora na vprašanje: — Kdo je morilec, ropar, vlomilec, ubijalec, požigalec, bogoskrmilec? Na javorju je bila umorjena župnikova kuharica in orožniki iščejo morilca. Kaj bi ga dolgo iskali, ko je bil pa tako rekoč znan že pred umorom.

»Gospod župnik je dobil s trdo roko pisano izjavilo pismo prav grde vsebine. Neznani pisec mu je grozil, da ga bo pobil v župnišči ali pa ustrlel v cerkvi. Prav ta vsebina kaže, da pisec morebiti ni bilo toliko do plena, kakor za kak masčevalni akt iz onih nagibov, ki jih širijo boljševiki.« Tako stoji v »Slovenskem domu« in če stoji v njem, do že držalo.

Radionročram

Četrtek, 15. aprila

12: Vsakemu nekaj (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Ura lahke glasbe: Ruski zbor in orkester »Jarc«. — 14: Vreme, borza. — 18: Radijski orkester. — 18:40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudol Kolarič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nač. ura: Predavanje min. za telesno vzgojo naroda. — 19:50: Zabavni kotiček. — 20: Domači zvoki. Sodelujejo: Radijski orkester, Akademski pevski kvintet in plošče. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Esperantska oddaja: »Ljubljana«. Ljubljana, srce Slovenije (Kozlovčar Jože), Murnik: Mataiev Matija prvič v Ljubljani (Kramberger Franc). Zanimivosti Ljubljane — dialog: Ljubljancan: Kozlovčar Jože, tujec: Desiderij Mizerit, Ljubljanske narodne pesmi: Trnovski zvon. Pa sem v Šiško v vas hodil, Stoji, stoji Ljubljana. — Konec ob 23. uri.

Iz Celja

— Bratomor v Zahemercu. Dne 20. pr. meseca zvečer so se vračali kopači iz višgradov okrog Zahemerca pri Rogatu domov. Med kopači sta bila tudi 22letni poselstnikov sin Ivan Reš iz Zahemerca in njegov brat Anton. Ivan Vreš je bil vinjen. Med potjo ga je nekdo podrl na tla. To je Ivana Vreša hudo razkakalo. Ko so začeli kopači, ki so hodili pred njim, v bližini njegove domače hiše prepevati, jim je Ivan Vreš zaklical, naj nikar ne pojejo, ker je preveč jezen. V tem mu je prišel nasproti njegov brat Anton, ga zgrabil in vrnil na tla. Ko je njuna mati Urša Vreševa to opazila, je stekla k njima in ju mirila. Ivan Vreš pa je izvel iz žena nož in ves besen zabodel svoega brata v vrat. Pri čemer mu je prerazel levo vratno žilo od-vojnico. Mati Urša Vreševa in njen sin Karel sta odvedla krvavečega Antona proti hiši. Anton pa je že pred domačim hlevom izkrcavrel in izdihnil. Ivan Vreš je za-

Umrl nam je danes ponoči v 89. letu starosti naš ljubi, skrbni oče, ded, praded, brat, stric, tast, gospod

KARL TAVČAR

DAVČNI UPRAVITELJ V POKOJU.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 15. aprila 1937 izpred mrtvaške veže na Vidovdanski cesti št. 9 ob 14. uri na pokopališče pri Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 14. aprila 1937.

Ing. Karl, dr. Josip, Pavla por. Lavrenčič, Gizela, Ljilja por. Burja, Marija, sinova in hčere, prof. Alojzij Tavčar, vladni svetnik, brat, ing. Pavel in Erna Lavrenčič, Nada, Vidoppor. Leonard, Breda, Živko, Rado, Darinka, Bojan, Danilo, Ljerk, Mira Tavčar, vnuki in vnukinje, Lev in Savo Leonardis, Mitja Lavrenčič, pravnik, ing. Ernest Lavrenčič, Ljilja Burja, Ema roj. Ribnikar, Olga roj. Ovahe, zeta in sinovi, ing. Julij Leonardis, Zora Lavrenčič in ostali sorodniki.

DNEVNE VESTI

— Iz državne službe. Za upravno pisarniško pripravnik pri sresnem načelstvu v Smarju pri Jelsah je imenovan Kurt Goedrich. Premeseni so podgorzar Alojzi Kovac ob sreskega načelstva v Gornjem Gradu k sreskemu načelstvu v Celju, arhivski uradnik Karel Saleznik iz državne bolnišnice za duševne bolezni v Novem Celju v To državno zdravilišče za tuberkulozo v Tolušici in arhivski uradnik Vladimir Zorut od zdravilišča za tuberkulozo v Tolušici v državno bolnišnico za duševne bolezni.

— Iz banovinske službe. Imenovana sta za banovinskega višjega tehničnega pristava pri banski upravi banovinski tehnični pristav ing. Lavoslav Viher in za banovinskega služitelja pri banovinski bolnišnici v Brezjah Karel Muc. Uvažena je ostavka na banovinsko službo banovinski zvanjenec pri banski upravi Boženi Gorazd. v višjo skupino sta pomaknjena primarni bolnice v Mariboru dr. France Hribar in arhivar iste bolnice Fran Novak.

— Širša konferenca o našem lesnem gospodarstvu. Konferenca predstavnikov lesne trgovine savske in dravske banovine na Sušaku je našla zelo ugoden odziv na vsej državi. Sporazum med hrvaškimi in slovenskim lesnim gospodarstvom pomeni važen preokret, ki bo imel ugodne posledice za nadaljnji razvoj in delovanje organiziranega lesnega gospodarstva. V kratkem bo sklicana širša konferenca lesnega gospodarstva savske in dravske banovine v Zagrebu, ker zahtevajo interese lesnega gospodarstva glede na dobre izgleda na izvoz intenzivnejše skupno delo. Po tem sporazumu je centralni odbor lesnega gospodarstva v Beogradu izgubil svoj pomen in v vodo je padla zahteva po kontroli izvoza in sistemu izvoznih dovoljenj tudi v našem lesnem gospodarstvu.

*** KINO ***
TEL. 21-30 **SLOGA**
Paul Kellerjev prekrasni roman
»ZIMA V GOZDU«
I V J E
Hansi Knotek Viktor Staal

TEL. 21-24 **MATICA**
PREMIERA
velikega skavtskega filmskega dela
MLADI ORLI
Boby Cox — Jim Vance — Carter Dixon

TEL. 22-21 **UNION**
DANES POSLEDNJI!
ALLOTRIA
Režija: Willy Forst
Jenny Jugo — Renate Müller, Adolf Wohlbrück

Predstave ob 16, 19 in 21.15 ur.

— Ureditve vprašanja turističnega dinarja za Českoslovaško. Vseugovorne Narodne banke dr. Belin je imel te dni konferenco z zastopniki českoslovaške Narodne banke. Na konferenci je bilo sklenjeno dati za potrebe českoslovaških turistov v letošnji sezoni na razpolago 120.000.000 Kč po tečaju 63 Kč za 100 Din. Doslej je bil tečaj 69 Kč za 100 Din, tako da bodo dobivali Čehi naš dinar približno za 10% ceneje kakor doslej. Ta sklep je zelo važen za naš tujski promet posebno zaradi devalvacije nekaterih tujih valut in zaradi nizkih cen na Českoslovaškem. Zdej se pripravljajo tudi uvedba turističnega dinarja z Avstrijo. Če bo dosežen tudi z Avstrijo sporazum, bo letošnja tujsko prometna sezona pri nas zelo ugodna.

— Podpora za nakup plemenske živine. Kmetijsko ministrstvo je določilo za nakup plemenske živine nad 700.000 Din. Letos pomladi bo v dravski banovini več razstav plemenske živine in kmetijsko ministrstvo je določilo 110.000 Din za nakup te živine. Za ta denar se bodo kupovali bikji montanovske pasme, ki jih odpeljejo v vrbsko in moravsko banovino.

— Iz »Službenega lista«. Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 30, z dne 14. aprila objavlja razglas o prenosu voditve matičnih knjig na starokatoliško župnijo v Ljubljani, objave banske uprave o pobiranju občinskih davčev, v letu 1937-38, razglasa o proračunu mestne občine mariborske in mestne občine ptujske za leto 1937-38.

— Služatelji medicine in nova uredba o medicinskih fakultetah. V ponedeljek so imeli beograjski slušatelji medicine in veterinarstva konferenco, na kateri so sklenili naprositi vseslovensko konferenco, na kateri bi se obravnavalo vprašanje nove uredbe o medicinskih fakultetah. Po tej konferenci bodo medicinski sklepi o svojem statusu gledali na nastali položaj.

— Nov sodni tolmáč za nemščino in francosčino. Apelacijsko sodišče v Ljubljani je imenovalo profesorja državne realne gimnazije v Celju g. Stjepeta Meliharia za sodnega tolmáča za nemščino in francosčino.

— Smrt kosi. Po kratki in mučni bolezni je večerj popoldne preminula v Trzinu gospa Ana Beravs roj. Koželj soproga trziškega postajenjačelnika in našega dolgoletnega naročnika. Pogreb blage gospe, ki je bila splošno priljubljena, bo jutri 15. aprila ob pol 15. uri v Trzinu, nakar je bodo prepeljali v Ljubljano, kjer bo pogreb ob pol 17. uri izpred glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu. Preostalim naše iskreno sožalje!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretresljivo vest, da je umrla preblaga soproga, sestra, teta, gospa

ANA BERAUS, roj. KOŽELJ

SOPROGA POSTAJENJAČELNIKA

večerj 13. aprila ob 1.1. pop. po kratki mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb predrage se bo vršil dne 15. aprila ob 1.15. uri v Trzinu, odnosno ob 1.17. uri izpred glavnega kolodvora v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

TRZIN, dne 13. aprila 1937.

RADO BERAUS
in ostalo sorodstvo,

— Vreme. Vremenska napoved pravi da bo nestalno, deževno vreme. Večraj se deževalo v Ljubljani, Beogradu in Skoplju. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 22. v Sarajevu 20, v Beogradu in Splitu 18. v Mariboru in Zagrebu 16. v Ljubljani 14.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 748.5. temperatura je znašala 10.2.

KINO IDEAL

Werner Krauss, Olga Čehova,
Willy Eichberger, Hortense Raky

v filmski umetnini

»BURGTHEATER«

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri.

— Počastitev spomina dr. Ljudevita Pivka v Pragi. ČJ Liga, ČOS Sokolska, ČS Občje legionarska, Združenje italijanskih legionarjev, udeležencev Carzana. Neodvisna enota čeških legionarjev in Krožek srbskih legionarjev priredijo v petek 16. t. m. ob 18. v veliki sejni dvorani starostnega magistrata v Pragi spominsko svečanost v počastitev spomina dr. Ljudevita Pivka.

— Velik som v hlevu. Po Bosanskem Brodu in okolici govorijo ljudje o zanimivem naključju, ki se je pripetilo v ponedeljek v bližnji vasi Dolnja Močila. Del vasi je poplavljen in kmetije love ribe Kmet Nikola Kurja je nalovil mnogo rib. V ponedeljek popoldne je zasliskal v svojem hlevu, ki je tudi poplavljen, silno pluskanje vode. Odpeljal se je s čolnom v hlev, kjer je našel velikega soma, težkega okrog 40 kg. Poklical je sosede, da so mu pomagali soma ujeti in ubiti.

— Samomor bogatega kmeta. V vasi Strahominec pri Čakovcu se je obesil večerj jutraj najbogatejši kmet Anton Posavec. Zelo dolgo ga je mučila težka želodčna bolezen, končno je pa prišel do prepričanja, da ima raka na želodcu in da je neozdravljiv. Čutil je vedno večje bolečine in končno je obupal nad življenjem. Domači so ga našli jutraj na podstrešju že mrtvega. Otrok zgoraj v hiši. V vasi Vukosavljeviča blizu Vrovnice je pogorelo v ponedeljek kmetu Joži Nikolčev hiša, v kateri je našel strašno smrt njegov dvestletni sinček Stivo. Hiša je gorela tako hitro da je bilo zaman vse prizadevanje sosedov pogasiti ogenj. Šele pozneje so se spomnili, da je bil v hiši otroček. Zogledno trupelce nesrečnega otročka so našli pod ruševinami kuhinje.

— Ponesrečenel. Na Stožicah je davi povozil neznan voznik 9letnega sinčka delavca, Rada Letnarja. Dečko je dobil pod vozom hude poškodbe po vsem životu. Še huje poškodovan je bil 6letni sin brivskega mojstra Ivan Slabe iz Kranja, ki so ga tudi prepeljali v bolnico. Otroka je podrl na glavni cesti v Kranju kolezar in peljal čez njega. Poleg zunanji je dobil otrok tudi težke notranje poškodbe. Posestnikov sin Jože Leben iz Babne gore je davi padel s koleza in se težje poškodoval na glavi. Z Roba so davi prepeljali v bolnico tudi posestnikovega sina Leopolda Peterlina, ki ga je v gozdu podrl nažagano drevo in mu zlomilo levo nogo.

Iz Ljubljane

— Iz Ljubljanično nabrežje, vrbe žaljuje in — podgane. Nabrežje od frančiškanskega do zmajskega mostu so začeli zasajati z vrbnami žaljkami in z njimi nameravajo zasaditi poleg tistih ostalih nabrežja. Mnenja smo, da spadajo vrbe žaljke predvsem pred mrtvašnice, v parke in na pokopališča, če bodo pa pod mrtvašnicami stojinami zasajene, bodo pa pod mrtvašnicami vseh tipov, ki opravljajo najraje tam svoje nesnago, in tretjič bodo dobile tam še večje zavišanje kot dozdaj — podgane, ki promenirajo v mraku in ponoči v parih pod stojinami. Če misli magistrat, da bo služila ta naprava v olepšavo mesta, potem mu čestitam k tej ideji.

— Iz Kolesarske anarhije. Da se razni mesni ter zunanji kolezari — vajenci, pomočniki in delavci — ne brigajo doslej za policijske predpise, dokazuje njih dirjanje v mraku brez luči in zvoncev. In tako pri karambolih vedno trpi pešec. Skoro ne bi kazalo drugače, kot da si pešci sami pooma gajo.

— Iz Zagreb in Ljubljana. Po najnovejši statistiki, šteje zagrebški občinski svet 50 občinskih svetovalcev, Ljubljana pa — 54! In razlika med prebivalstvom Zagreba in Ljubljane??

— Iz Novo dvonadstropno stanovanjsko hišo si namerava baje zgraditi to pomlad ob stavni črti podaljšane Ilirske ulice stavnik g. Just Gabrijeleč.

— Iz Koncerti slovenske moderne simfonije glasbe bo 19. t. m. v veliki unijonski dvorani. Orkester najboljših ljubljanskih godbenikov bo pod vodstvom dirigenta Ivana Brezovskega zaigral tri simfonije dela mladega komponista Blaža Arničja in sicer Uverturo, Rapsodijo a klavirjem in 1. stavek simfonije Duma, komponirano na besedilo O. Zupančiča. Poleg Arničjevih skladb bo orkester igral še Rimskega-Korzakova Šeherezado, ki je pri nas v tako veliki in polni zasedbi še nismo čuli. Ime Ivana Brezovskega, višjega dirigenta beograjske opere, je jamstvo, da bo ta koncert, ki je zaprav koncert Arničjevih simfonij, dogodek letošnje koncertne sezone.

— Iz Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brusenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9. Ljubljana.

— Iz Akademija društva »Dom visokolekha bo jutri ob 20. v Kazini. Vrhunsko vabljeni! — Iz Občini zbor »Zvezde gospodinje bo jutri ob 16. uri v društvenih prostorih Gradišče 14. Gospodinje, udeležite se ga polnoštevilno.

— Iz Bluze, nogavice Karmičnik, Nebotičnik.

— Na občini zbor Jugoslav. bolgarake lige, ki bo danes ob 20. v bivših restavracijskih prostorih »Zvezde«, opozarjamo vse žlane in one, ki bi hoteli pristopiti društvu. Tu se bodo dajala tudi podrobna pojasnila o ekekurziji v Bolgarijo, ki pa se je moreje udeležiti samo oni, ki so član društva.

— Iz Troje znamenitih ostalin drevesnega češčenja v Sloveniji nam bo razložil g. France Marolt na svojem predavanju v soboto dne 17. t. m. ob 20. uri v mali filharmonični dvorani. Vstopnina bo 3 Din.

— Iz Hubadova župa »FS v Ljubljani va bi vse ljubljanske in okoliške zbornice, da se polnoštevilno udeležijo letnega koncerta marljivoga pevskega društva »Krkovo-Trnovo«, ki se vrši v ponedeljek, dne 19. IV. t. l. ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani. — Uprava.

— Iz Drevo je predaval v vrsti javnih razprav, ki jih prireja ljubljanska sekcija Prof. fessorskega društva univ profesor dr. Lj. Hauptmann iz Zagreba o temi: »Zgodovinski temelji nacionalizma. Začetek ob 20. Dvorana OUZD na Miklošičevi cesti, vstop prost.

— Iz Foto večere priredil SPD v Ljubljani v četrtek 15. v torek 20. in v petek 23. aprila, vsakokrat ob 20. uri zvečer v društveni foto temnici na Aleksandrovi cesti za skupine po pet oseb. G. prof. Janko Ravnik bo vodil praktične vaje za pov. čanje slik. Interesente se naj prijavijo pravčasno v društveni pisarni SPD, Aleksandrova cesta 4.

— Iz Upravi nar. gledališča v Ljubljani. Te dni gostuje v Zagrebu slavna plesna skupina »Klanta Jossac«, ki žanje po vseh odri največji uspeh. Gledališko upravo naprošamo, da jim omogoči vsaj enodnevno gostovanje v naši operi, da bi bilo tudi ljubljani sko občinstvo deležni tega izrednega užitka. Rednj. gled. obiskovalci.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

Zefir, popelin, touring
za mošče srajce izborne kakovosti in v najnovejših vzorih priporoča
ROBERT COLI,
specijalna zaloga platna, belega in pralnega blaga.
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 3.

Trenčkot, veterni, suknjiči
NOVOSTI
lepe vzorce za pumparice in
sportne obleke nudj cenoeno
PRESKER,
Sv. Petra c. 14.

IZREDNA PRILIKA
Umetno sušeni parketni odpadki
poceni pri F. VERTACNIKU
Masarykova cesta 23 17. L.

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja Po 6.75 Din
Julianac. Gosposvelska 12.

KLISEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

TRAPISTOVSKI SIR
KG 16 DIN
Černe Oskar, Sv. Petra c. 35.
VINSKE TRTE
Crnina, Portugalka, Kraljevina
Laški riziing, Burgundec, Muškal Zlathnina, bela in rdeča, Afus-Ali po 1 Din ima naprodaj trenica J. Ferle, Svinbo. p. Radeče pri Zid. mostu. 1056

VRTNICE NIZKE
NIZOZEMSKÉ
najnovejših vrst in barv, 10 komadov 60 Din (10 nageljevih sadik zastoj). Visoke dveletne komad 15 Din, plezalk vseh barv po 6, poljante 6, clematis 30, vrtn hortensije 5, mahonje 3, mesečne jagode 50 sadik 20 Din itd. Razpošilja vrtnarstvo Ivan JEMEC, Maribor 056

ZASTONJ

ne, ampak za najnižjo, brezkonkurenčno ceno dobite kvalitetno pohištvo le iz najbolje opremljenega mizarstva
Uradnikom na odplačevanja
MALENSKE,
Dravljice, tik tramvajске postaje
»Slepi Janez«.
Najnovejši in najlepši modeli na ogled v lastni razstavi.
1019

STEDILNIK

za vžidavo s ploščami se prodaja. Istolam se odda tudi manjša stanovanja. Naslov v upravi lista. 1046

SLUŽBE

POSTREZNICO
mlajšo moč, lahko tudi z dežale iščem za čez dan. Vprašati Stari trg 28-III, levo. 1054

Veliko filmsko delo, v katerem je predložena zgodba brezmejnega ljubosumja po istoimenski noveli slavnega ruskega pisca LEVA TOLSTOJA

KREUTZERJEVA SONATA

V glavni vlogi: Lil Dagover, Peter Petersen, Albrecht Schönhals, Hilde Körber.
Glasba: L. van Beethoven
Vijolinski koncert Čajkovskega, najlepši glasbeni motivi Chopina.
V filmu sodeluje popolna berlinska filharmonija.
PREMIERA V CETRTEK, DNE 15. t. m. V KINU UNIONU.

— Iz Angleški inštitut na univerzi priredi jutri ob 18. v mineraloškem inštitutu »angleški domačnosti« (The British Home). Predavala bo gospa lektorica F. S. Cope-land. Vstopnina ni.

— Iz Predavanje združenja žel. uradnikov, napovedano za 14. in 16. aprila ob 20. uri v dvorani »Sloga«, se iz tehničnih razlogov preloži na poznejši čas. Prireditveni odbor UZC Ljubljana.

— Iz Poškodovanje javnih telefonskih govornic. Mestno poglavarstvo sporoča: Pošto ravnateljstvo je dalo pred kratkim postaviti po raznih delih mesta 5 javnih telefonskih govornic, s čimer je vsaj deloma ustreglo davni in vse nujnejši želji in potrebi javnosti po čim večji možnosti telefoniranja. Ta potreba se je kazala zlasti ob raznih nesrečah in nezgodah, ko je bilo treba nujno klicati gasilsko in reševalno postajo, policijo, zdravnika itd. S temi govornicami je mesto mnogo pridobilo tudi v tujsko-prometnem oziru. Kakor pa javlja zdej pošto ravnateljstvo, so se kmalu potem, ko so bile govornice odprte, našli zlobni ljudje, ki mislijo, da so te važne naprave postavljene zato, da jih poškodujejo. Tako je bil iz neke govornice ukraden telefonski imenik, iz druge pa je hotel neznanec odnesti mikrotelefon, ki ga je pri svojem zloblem početju tako poškodoval, da je neuporaben in je bilo treba namestiti novega. Mestno poglavarstvo apelira na meščane, naj se v polni meri zavedajo vrednosti te nove pridobitve. Pri uporabi telefona naj se točno drže za-

nih predpisov, vsako pokvaro ali poškodbo pa javijo na pristojnem mestu in po možnosti pomagajo tudi oblastem, da se odkrijejo zlobni krivci in se strogo kaznujejo.

— Iz Ideologije in imperilizmi. V društvu »Soca« se bo vršilo v soboto 17. t. m. ob pol 9 zvečer v salonu restavracije pri »Levu« predzadnje predavanje v letošnji predavateljski sezoni. Predaval bo g. dr. Branko Vrčon o aktualnem mednarodnem vprašanju: o ideologijah in imperilizmi, kakor se nam kažejo v mednarodni politiki naših dni. S te plati bo svetil li mednarodno dogajanje zadnjih mesecev in nam predložil nekaj karakterističnih sredstev in metod moderne diplomacije v dobi sproščene igre velesil, ki se razvija izven slehernega mednarodnega okvira. Zunanje politični dinamiki sedanje dobe bo pri tem posvetil posebno pozornost. Opozoril bo na poskusa formiranja mednarodnih front na ideološki osnovi in na tudi v tej zvezi seznanil z glavnimi mednarodnimi problemi sedanjega časa. Skratka, predavanje bo vseskozi aktualno, kakor pove to že sam naslov. Vabljeni vsi! Vstop vsakomur prost!

Z Jesenic

— Redni letni občini zbor občinske organizacije JNS na Jesenicah bo v nedeljo 18. t. m. ob 10. dopoldne v tovarniški restavraciji na Savi. Poročal bo tudi zastopnik banovinskega predsedništva. Vabimo k številni udeležbi.

Resnična povest v slikah

Nov način, s katerim se doseže sveža in mladostna zunanost

Ob 6 uri po napornem dnevnem delu, njeno lice je trudno, izčrpano in nagubano.

Ob 7.47 uporablja novi magični puder »4 v enem«, ki ima lektrostatsko privlačnost na kožo, kakor jo ima magnet na igle ali na koščke železa.

Ob 7 je že v- deti sveža in mlada z divno poltjo.

Odpovrtno je »grdo« blestenje »nom in lica in celo najmanjši gube so izginito. Ko se napolnate s tem pudrom ostane vaša koža lektrostatske privlačnosti. Vaši koži.

ZARADI lektrostatske privlačnosti se ta puder tako čvrsto pripoji Vaši koži, da je popolnoma neviden. Tudi najostri Vaši znanci ne bodo niti sanjali, da Vaša divna polt sploh ni Vaša lastna naravna lepota. Zunaj na dežju, ali na soncu, pri kopanju v morju, pri igranju tenisa, doma, pri plesanju v najtoplejši dvorani — vedno imate lahko nenavadno krasno polt s čistočnim matnim odrazom. Ta puder kljubuje vodi in potu. Nikdar se ne lepi in ne stne v grudice. Zahtevajte magični puder Tokalon »4 v enem«, ki ima lektrostatsko privlačnost na Vašo kožo. Izdelava je patentirana. Uspešni rezultati so sajemčni, ali pa se denar vrača.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsač čitatelj tega lista lahko dobi zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (različne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštini znamkah za poštino, omoit in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 11-E, Zagreb, Praska 6.

Načelnik dr. Rudolf Marn vpokojen

Ljubljana, 14. aprila. Javnost je presenetila vest, da je upokojen načelnik trgovskega oddelka kraljeve banke uprave, dvorni svetnik dr. Rudolf Marn, znan kot eden najvestnejših in najbolj iniciativnih uradnikov na vodilnih mestih.

Dr. Rudolf Marn, ki si je pridobil zaslug za naše trgovstvo in obrtništvo, je dobil izkaznico za svoj pokojniški kot visokolec, ko je zaradi pčlo odmerjenih denarnih sredstev moral vstopiti v službo Trgovske in obrtne zbornice, kjer si je pridobil veliko znanja zlasti v narodno gospodarski stroki, ki jo je od nekdaj z besedo in dejanjem živahno pospeševal. Prirejal je po vseh mestih Slovenije strokovna predavanja in bil »Merkurij« z davčnimi in pravnimi nasveti vedno na razpolago. Polnih 16 let

je urejeval »Trgovski vestnik« in »Trgovski koledar«, nekatere strokovne razprave pa so izšle kot samostojne brošure. Bil je tudi urednik prvega glasila obrtništva »Deželne zveze obrtnih združenj«, dalje »Slovenskega obrtnika« in »Gostilničarja«, ki ga je urejal v prvih vojnih letih. Poleg Zveze lesnih domačih obrti v Ribnici, ga je tudi ljubljanska Zveza obrtnih združenj izvolila za častnega člana. Med gospodarske zasluge dr. Marna moramo šteti ustanovitve ljubljanskega velesejma, kjer je na iniciativno Zveze obrtnih združenj ter zbornice za TOI sklical anketo interesiranih krogov in ustvaril velesejmu po njegovi ustanovitvi prvo možnost dela in obstoja; zato je bil tudi takoj v začetku izvoljen za častnega člana predsedstva.

Mnogo zaslug si je pridobil dr. Marn posebno na tujsko-prometnem polju. Ko je bila l. 1905 ustanovljena na pobudo dr. Val. Krisperja na Kranjskem »Deželna zveza za tujski promet« je postal dr. Marn že naslednje leto njen stalni referent in tajnik. Popolnoma se je posvetil delu za povzdigo tujskega prometa in prirejal po vseh letovističnih poučnega predavanja, ustanavljal društva itd. Predsedstvo sedanje Zveze za tujski promet je prevzel l. 1923 in je na tem mestu še sedaj, kar pač najbolj dokazuje njegove zmožnosti. Bil je več let tudi član upravnega odbora Putnika v Beogradu, številna naša letovišča, kakor Bled, Bohinj ter druga pa so ga izvolila za častnega občana.

Na položaju načelnika oddelka za trgovino obrti in industrijo je zlasti v najtežjih letih po vojni pokazal izredno sposobnost, vestnost ter objektivnost. Zato je tudi najbrž edini v državi ostal od prevrata na svojem vodilnem mestu.

Z upokojitvijo v državni službi dvorni svetnik dr. Rudolf Marn prav gotovo ne bo ostal v mirnem zatistju, marveč bo svoje dragocene sile še nadalje posvečal našemu narodnemu gospodarstvu, zlasti Zvezi za tujski promet ter se še nadalje udeleževal v številnih društvi, katerih delaven ter iniciativen član je.

kateri naj plačajo vsi obtoženci solidarno, kajti Klemenc sam je že prezadolžen. Branilec dr. Žvokelj je skušal Klemenca prikazati kot dobrega in pridnega delavca, Svetičeve pa kot pokvarjene in kriminalne ljudi, katerih žrtev naj bi bil dobri in pošteni Klemenc. Državni tožilec je izpodbil nekatere trditve branilca, nakar se je šel senat posvetovati.

Okrog 21. ure je predsednik razglasil sodbo. Jurij Klemenc je obsojen na 8 mesecev strogega zapora zaradi nagovarjanja h krivemu pričevanju in prisegi, opravičen pa je z ostalimi obtoženci vred obdolžitve, da je zadolžnico ponaredil. Opravičen so bili obtoženci glede zadolžnice v dvomu, čeprav veliki indici pričajo, da so z namero zadolžnico ponaredili, vendar krog dokazov za krivdo ni tako strmen, da bi mogel senat obtožence obsoditi, in sodišče je prišlo v dvom. V dvomu pa mora senat razsoditi v prid obtožencem. V civilni pravdi seveda ne bodo sodniki mogli vzeti te zelo sumljive zadolžnice kot podlago za razsodbo. — Klemenc si je obrisal pot s čela in izjavil, da sodbe ne sprejme, državni tožilec je pa tudi prijavil revizijo in priziv glede oprostitvene dela sodbe.

Koncert kompozicij Danila Švare

Ljubljana, 14. aprila. Kompozicijskim večerom, ki so jih pri nas prirejali Bravničar, Kogoj, Koporec, Oster in zadnje čase Arnič, se je pridružil v ponedeljek večer dr. Danilo Švara s koncertom svojih skladb. Prireditev, ki se je vršila pod okriljem društva »Glasbena akademija«, je v polni meri zaslužila naslov koncerta. Tako zaradi skladb, kakor tudi zaradi odličnih interpretov: ge Gjungečeve in gg. Kolacia, Lipovška, Šivca in članov ljubljanskega kvarteta, ki so bili verni in v vsakem oziru odgovarjajoči tolmachi skladatelja.

Skladatelj dr. Danilo Švara se je to pot predaval z vrsto samospisov, a sonato za klavir in z godalnim kvartetom, kot avtor solistnega znanja in živahnega temperamenta, ki si brezobzirno krči pot k novemu tonskemu svetu. Švarove skladbe niso zgolj zunanji izraz hopenja po novem zvoku, ki ga večkrat zavade v nasilne razumeške kombinacije, v njih se kaže tudi globlji razkol med prirodo, lirčno, nekoliko sentimentalno pobarvano osnovo, ki si tu in tam nepričakovano najde izraza, in med stremiljenjem po obvladani čustvenosti in nagonskih impulzov v amisu višje objektivnosti. Zato so Švarove skladbe, kljub razumeški preobremenjenosti, polne neke napetosti, ki je morda v formalnem oziru posledica ekspresionistične šole, v vsebinskem pogledu pa v veliki meri izraz avtorjeve osebnosti, ki se prebija iz sfere subjektivnega v območje objektivnega. — To pot mora vsak ustvarjajoči človek prehoditi. Švara premaguje — za selaj — instinkt z intelektualno, konsonanco (staro, privzgojeno) z disonanco, (ki je mnogokrat le rezultat slučajnih srečanj linij); kadar bo pustil tudi svojemu čustvenemu življenju do polnega, zavestnega izraza, bo našel tudi novo konsonanco.

Podrobno ocenjevanje skladb je po enkratnem poslušanju nemogoče; potrebna bi bila tako analiza, kakor tudi strokovna revija. Klavirska sonata in godalni kvartet sta za skladatelja najznačajnejši deli, saj se je mogel posluževati vseh izraznih in arhitektonskih sredstev. Med samospisi so najboljše »Mesečina«, »Urac«, in »Pomlad«, kjer se spajata pevska linija in klavirska spremuljava v zvokovno in oblikovno celoto, do-

čim je v ostalih samospisih med mnogo krat tonalno koncipiranim pevskim pariom in klavirjem občutna razlika. Obisk koncerta, pa tudi uspeh skladatelja in vseh sodelujočih sta dokazala, da je današnjemu človeku moderna glasba nujno potrebna. In zato je sinočnji koncert eden izmed redkih, resničnih dogodkov sezone. Fr. Sturm

Čudni davki v starih časih

V Franciji so imeli poseben davek za kraljičino blagajno, v Turčiji pa zobni denar

Davčne oblasti so bile iznajdljive že v starih časih, ko so imeli celo take davke, da zdaj zaman razmišljamo, kako so sploh nastali odtod kako so jih mogli utemeljiti. Sicer pa davkov tudi v starih časih niso utemeljevali. Med čudne davke je spadala francoski davek aum reginale, ki se je pobiral izključno v korist kraljičine denarnice in sicer vsako tretje leto. Ljudstvo je nazivalo ta davek La ceinture de la Reine. Vsako tretje leto je moral vsak vinogradnik plačati od soda vina 3 denarje tega davka. Tako je bila kraljičina osebna blagajna neposredno odvisna od vinske letine vsako tretje leto ali vsako davčno leto, kakor je govorilo ljudstvo. Če je bila v davčnem letu vinna letina slaba, je morala francoska kraljica znatno omejiti svoje izdatke.

Čuden davek je imela tudi stara Turčija še sredi preteklega stoletja. Pozeje se je prijel tega davka ime »Disch parass« ali »zobni denar«. Ta davek odtod njegova odprava je bila združena s čudno kaznijo. Vsak turški državljani, ki je z dovoljenjem sultana ali pristojnih oblasti

potoval izven mohamedanskih dežel, ki pa so bile pod sultanovim pokroviteljstvom, je imel pravico kot pravoveren prerok pristati v vsakem mestu, kjer se je naselil, zahtevati ne samo zase, temveč tudi za svoje spremstvo brezplačno hrano in stanovanje. Ta pravica je bila takoj pri prihodu v mesto ali v vas z občinsko upravo preračunana v denarno vrednost. Če je potujoči musliman manj pojedel, so mu izplačali pri odhodu razliko v gotovini.

Sredi preteklega stoletja je odpravil ta krivični davek Husein paša, ko je postal guverner Bolgarije. Turški beg Dienč aga se pa za njegov ukrep ni zmenil in mirno je zahteval v mestu, kamor je bil baš prispel, naj mu takoj izplačajo zobni denar. Husein paša se je tako razjezil, ko je zvedel za to, da je dal upornega bega zapreti. Pozneje mu je dal za kazen populiti vse zobe. Končno so ga izpustili s primernim poukom, da ne bo mogel nikoli več zahtevati zobnega denarja, ker itak nima več zob. To je učinkovalo in pozneje si ni upal noben Turek več zahtevati zobnega denarja.

Milijonarji delajo

V Ameriki ne živijo vsi bogati ljudje tako brezskrbno, kakor čitamo v romanih ali vidimo v filmih. Med ameriški milijonarji se je razširila moda, da sinovi in hčerke denarnih magnatov nočejo živeti od apana svojih očetov, temveč da si hočejo sami služiti svoj kruh. Katarina Mac Comhova, hči enega najbogatejših jeklenih kraljev, je že nad tri leta delala v konkurenčnem jeklarskem podjetju. V začetku je imela nizko plačo, tako, da je morala živeti zelo skromno, sedaj pa si plačo zvišala, dokler ni postala ena najbolje plačanih delavk. Bila je pa silno ogrožena, ko je zvedela, da ji je pri tem pomagala protekcija njenega očeta. Takoj je odpovedala službo in si poiskala drugo mesto, kjer si hoče priboriti primeren položaj brez očetove protekcije.

Sin newyorškega bankirja-milijonarja Scotta John je prihranil v treh letih 3.000 dolarjev kot prodajalec v slaščičarni, potem je pa ustanovil lastno, zelo dobro idčo trgovino. Eden izmed sinov milijonarja Vanderbilta je znan pisatelj in zelo dobro plačan novinar. Sin tekstilnega kralja Patricka Buttlerja je pa celo stražnik. Tega po-

klica si nisem izbral kar tako za šalo, — je dejal radovednim novinarjem, temveč zato, da mi je vrnil izgubljeno duševno ravnotežje. 18 letna hči petrolejskega magnata Smitha si hoče tudi sama služiti kruh ali vsaj sredstva za obleke. Dovedila je strokovno šolo in odkljuje se v ročnih delih, ki jih bogati ljudje radi kupujejo. Zaslужila je že toliko, da se je odpovedala deloma apana svojega očeta.

V DRUŽBI

— Gospodična, ali vas smem ogovarjati z vašim krstnim imenom?

— Samo pod pogojem, da me bodo morali drugi ogovarjati z vašim priimkom.

NAROBNE SVET

Mati: Tako, dušica, zdaj pa pojdi lepo spat, pozno je že.

Hčerka: Mama, zakaj me pa vedno pošiljaš spat, kadar se mi še noče in zakaj me bučiš, ko bi še rada spala?

AFRIŠKA SUŠA

V Južni Afriki je pritiskala več tednov zapored strašna vročina. — pripravejo slaven razkroval. — Nikjer ni bilo niti kapljice vode. Povrh sem pa še moral pošiljati svojemu uredništvu poročila. Ker ni bilo vode, sem pripeljal znamke na kuverte kar z iglo.

Jurij Klemenc obsojen

zaradi nagovarjanja h krivi prisegi in pričevanju — Oprostitev v dvomu glede ponaredbe zadolžnice

Ljubljana, 14. aprila. Pred tedni smo poročali o prvi sodni razpravi proti glavnemu obtožencu Juriju Klemencu iz Vrhopolja, ki mu je obtožnica dokazovala, da je ponaredil zadolžnico z imenom svojega tasta pokojnega Svetice ter da je nagovarjal priče h krivemu pričevanju in krivi prisegi. S Klemencem vred so sedeli na zatožni klopi še Vombberger, Zamljen in Grkman, ki so kot priče podpisali sumljivo zadolžnico. Že po prvi razpravi smo poročali, da je Klemenc pod plazom hudih obremenitev, indicov in dokazov, kajti večina prič je govorila proti Klemencu. Včeraj popoldne ob 16. se je začela druga obravnava proti Klemencu in soobtožencem. Prva je bila preložena, ker je bilo treba zaslišati nove priče. Senatna dvorana je bila polna poslušalcev, ki so prišli iz Kamnika in okolice, kjer so obtoženci vsem dobro znani.

Predsednik senata svetnik Lederhas je prečital razne spise, ki jih je predložil branilec obtožencev dr. Žvokelj. Branilec je predložil te spise, da bi omajal verodostojnost nekaterih prič, ki so pričale proti Klemencu, tako na primer priče Hočvarja. Tudi pokojnega Svetica so prikazali ti spisi kot zapravljivca, ki je zapravil ogromne vsote z — ženskami. Nato je senat zaslišal 12 novih prič. Cotman in njegova žena sta nekoč slišala, kako je Klemenc vpil, da mu je stari Svetič še dolžan, žagar Beč in njegova žena iz Kamnika sta bila odločilni prič, ki je šlo za krivdo Jurija Klemenca glede ponarejene zadolžnice za 29.000 Din. Njuno pričevanje je na tehnični, na kateri je bila stran krivde že težja kakor stran nedolžnosti, padlo na stran nedolžnosti in je s tem uravnovesilo obe strani, tako da so sodniki morali v dvomu Klemenca in soobtožence glede zadolžnice oprostiti. Dokazov, indicov in suma, da so obtoženci zadolžnico ponaredili, da bi dobili po Svetičevi smrti od vdove okrog 44.000 Din, je bilo ravno toliko, kakor dokazov in možnosti, da je Svetič Klemencu res podpisal dne 15. novembra l. 1931. zadolžnico. Beč je namreč izjavil, da je bil dne 15. novembra 1931 pri njem, ker je prišel plačati neki račun. Kopijo tega računa je branilec dr. Žvokelj predložil sodišču. Beč je prinesel tri knjige, v katere je zapisoval dolžne zneske in trdil, da je iz ene teh knjig iztrgal pred-

loženo kopijo na prošnjo obtožence Vombbergerja, katerega je poslal k Beču Klemenc. Sodniki so vprašali Klemenca, kako je mogel vedeti, da je bil Svetič kritičnega dne pri Beču. Klemenc je odgovoril, da mu je rekel tedaj Svetič v gostilni, kjer so podpisali zadolžnico, da bo stopil še k Beču, kateremu mora plačati neki račun. Na predloženi kopiji je bil datum 15. 11. 1931. Beč je pa izjavil, da je lahko mogoče, da se je zmotil v datumu na kopiji, Svetič je bil pač neko nedeljo pri njem, lahko pa da je to bilo dan prej ali pozneje kot dne 15. novembra.

Delavec šest je potrdil, da mu je Klemenc ponujal jurja za krivo pričevanje, posestnik Trobešek je izjavil, da ne da nič na Hočvarjeve besede, Uli je zanikal, da bi ga Klemenc nagovarjal h krivemu pričevanju. Žena pokojnega Svetice je povedala, koliko je Klemenc posodil njemu možu, ki je ves dolg plačal. Klemenc jo je nekoč nagovarjal, naj prisече, da mu je stari Svetič dolžan še 30.000 Din, češ da kriva prisega ni nič in da si bosta denar po dobljeni pravdi razdelila. Priznala je, da se z možem nista razumela in je tudi povedala, da sta si bila Svetič in Klemenc v hudem sovraštvi.

Po prečitanih raznih aktov je državni tožilec dr. Fellacher obširno opozoril na vse, kar priča o Klemencovi krivdi. 8 prič, med katerimi je 5 neprizadetih, 3 pa domači, je izjavilo, da je bil Svetič 15. novembra v Trojanah, torej ni mogel biti v Kamniku in podpisati zadolžnice. Docela neverjetno je, da bi Svetič sedel kar v gostilni s Klemencem, ko je bil z njim v sovraštvi. Izjave obtožencev glede sestanka v gostilni si nasprotujejo. Grafolog je dognal, da je bila zadolžnica radirana in ni bila podpisana od vseh na isti podlagi in v istem času. Močno verjetno je, da je Klemenc dobil neko pisanje s pravih Svetičevem podpisom, na katerem je izbrisal prvotno besedilo in napisal na mesto tega zadolžnico. Zastopnik zasebne udeležke vdove Marije Svetič dr. Trampuž se je pridružil izjavljanjem državnega tožila in še poudaril, da je Klemenc s ponarejeno zadolžnico skušal spraviti vdovo na beraško palico, kajti z obrestmi je vsota 29.000 Din že narasla na 44.000 Din in s stroški bi znašala okoli 80.000 Din. Že zdaj ima vdova okrog 12.000 Din stroškov,

Paul Hills:

Molčeči maščevalec

Roman

Dick Holburn je napravil sila resen obraz, kakor da napoveduje konec sveta:

— Bill, drži se dobro! Zaljubil sem se.

— In to je vse?

Morran je bil tako razočaran, da je moral brž zaliti svoje razočaranje s konjakom, potem je pa nadaljeval: — Saj to se ti pripeti vsak teden, dragi Dick.

— Da, toda to pot sem se zaljubil resno. — Že zopet? — je menil Bill smeje.

— Da, resno. Zaljubljen sem že nad tri tedne. Do ušes sem zaljubljen, ti pravim.

— Glej no, glej, ti tudi? Mnogo sreče!

— Kaj se pravi tudi?

Od presenečenja bi bil Dick Holburn malone prevrnil konjak.

— Da, tudi.

— Človek res ne more imeti nič posebnega. Ali smem vprašati, v koga si zaljubljen?

— S tem te hočem nekega dne presenetiti, ko bo objavljena moja zaroka, je odgovoril Morran.

15

— Vedno imaš svoje skrivnosti. Hvala bogu, jaz nisem tak.

Naslonil se je nazaj, prekril noge in se smeje ozrl na prijatelja.

— Izvoljenki mojega srca je ime Violet, Violet Sallineyeva.

— Sallineyeva — iz rodbine zunanega ministra?

— Da, to je njegova hči. Govoril sem z njo in nobenih pomislekov nima.

— Hm, mnogo sreče.

— Kaj te sploh ne zanima, kakšna je?

Hellburn je ogorčeno pogledal prijatelja.

— Ne, nisem nediskreten. Sicer te pa dovolj dobro poznam, da vem, da boš takoj načel svoje predavanje o njeni izredni lenoti.

— Da, to ti moram povedati.

Dick je kar poskočil.

— Očarljiva je — najlepše dekle na svetu.

Ves v onju je jel hoditi po sobi.

Se svoj živ dan nisem videl tako sladko očarljivega, tako dražestnega in krasnega dekleta. Zaljubljen sem se v njo na prvi pogled. Zagotavljam te, to je velika ljubezen — ona je...

— Ona je?

Morran je izgovoril samo ti dve besedi in kakor da je njegov prijatelj čakal na to, je brž nadaljeval:

— Veš, ona zna biti najbolj dražestno bitje, kar si jih moreš misliti, toda vseh jih je zopet bolj v sorodu s hudiči — torej hudiček — kot raz-

košna, navihana, vrtoglava muca. Kar na lepem si vtepe kraj v glavo, pa moram begati sem in tja. Toda pri vsem tem te zagotavljam, da je izredno...

— Tekanje ti koristi, dragi Dick, se vsaj ne boš preveč zredil, — je menil Morran in Dick se je takoj obrnil k njemu:

Razumeti me moraš, Bill. Ubogam jo seveda, kolikor morem, v začetku se pač mora človek udati. Toda čim se poročiva, bo...

— Jo boš ubogal še bolj.

— Hm, saj me vendar poznaš...

...da kot izredno milega, dobrodušnega fantja, ki se postavi na glavo, če bo to želela.

Hollburn ni odgovoril. Hodil je sem in tja po sobi, naenkrat se je pa obrnil k Morranu, rekoč:

— Bill, ali pa več, čemu sem prišel?

— Kako naj vem?

— V važni zadevi. Čuj, Bill, pomagati moraš staremu prijatelju. Veš, Violet, torej moja...

...moja izvoljenka seveda.

— Seveda. Danes pojde na svečanost k svoji teti ladi Bryenovi, kamor pojdeš tudi ti. Mene so pa menda pozabili povabiti in ko sem zdel, zvedel, da pojde Violet tja, razumeš...

— Da, razumem, da ti je neprijetno, da nisi povabljen, to je jasno.

Hollburnu se je raztegnil obraz.

— Hm, da — mislil sem, da mi boš lahko preskrbel vabilo. Tebi to ne bo težko, saj si ljubljene svoje tete. Potlej, hm — torej — hm....

Bill se je zasmel nesrečnemu tovariševemu obrazu.

— Nič se ne boj, rad storim, kar bo v mojih močeh.

Takoj je telefoniral lady Bryenovi in posledica je bila, da je dobil Dick vabilo. Ves srečen je izpraznil dve čaši zapored, eno na zdravje svoji izvoljenki, drugo pa na zdravje teti Billa Morrana. Potem je pa nadaljeval visoko pesem o svoji očarljivi izvoljenki.

Sredi Hollburovega predavanja je vstopil sluga. Tiho je stopil k svojemu gospodu in mu zašepetal na uho:

— Brzjavka, gospod!

— Hvala.

Morran jo je hitro vzel in odprl. Ves presenečen jo je prečital, potem se je pa naslonil globoko zamišljen nazaj in gledal na bel list papirja.

VI.

— Je kaj važnega?

Dick ni mogel zadržati vprašanja. Bill je mirno dvignil pogled.

— Važnega — to važnega, ne, tega ti ne morem povedati. Povem ti pa kar naravnost, da sem dobil včeraj dopoldne od Harrisa sveženj z naročilom, naj ga dobro shranim, zdaj sem pa dobil tole.

Pomotil je prijatelju brzojavko, ki jo je slednji brž prečital. Glasila se je: